

Behandeling

Uw kind gaat met sondevoeding naar huis

Uw kind krijgt sondevoeding en mag naar huis. Op deze webpagina geven we u informatie over de sondevoeding en hoe we u thuis gaan begeleiden.

Omdat het in de meeste gevallen gaat om een kind die vroeggeboren (prematuur) is, wordt in deze folder hiervan uitgegaan. Er zijn ook andere redenen waarom uw kind sondevoeding nodig heeft. Als uw kind in aanmerking komt om met sondevoeding naar huis te gaan, dan is deze folder ook voor u van toepassing.

Het traject van vervroegd ontslag met sondevoeding thuis noemen we PREVOS-traject (Prematuren Vervroegd Ontslag met Sondevoeding).

Hoe verloopt de behandeling?

Hier vindt u alle belangrijke informatie over de behandeling

In het ziekenhuis

Gehele of gedeeltelijke sondevoeding

Een te vroeggeboren baby heeft door onrijpheid van alle organen een bepaalde periode na de geboorte meer of mindere intensive zorg nodig. De baby blijft daarom in het ziekenhuis en wordt de hele tijd goed in de gaten gehouden. Ook door andere redenen dan vroeggeboorte kan het zijn dat een kind medische zorg nodig heeft, waaronder sondevoeding, en in het ziekenhuis is opgenomen.

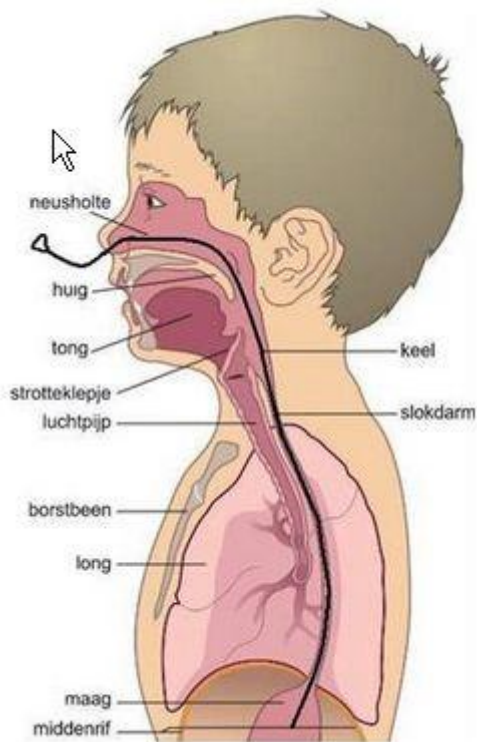
Na deze intensieve en spannende periode komt een nieuwe periode. Het kind is medisch stabiel, het kan zichzelf op temperatuur houden (eventueel met kruiken) en het groeit voldoende, maar het moet nog wel leren drinken. Tijdens deze fase drinkt de baby deels zelf en krijgt het andere deel van de voeding via een sonde (een slangetje via de neus naar de maag). Het PREVOS-traject kan dan gestart worden.

Sondevoeding

Hoe werkt sondevoeding?

Een voedingssonde is een dun, flexibel slangetje van 50 centimeter lang. Deze sonde loopt via de neus naar de maag. Hierdoor is het mogelijk om voeding toe te dienen terwijl uw kind rust krijgt. Sondevoeding wordt door middel van een spuit toegediend. De voeding die wordt gegeven, is zuigelingenvoeding (flesvoeding) of afgekolfde moedermelk. Een (neus)sonde zit met een pleister vast op de wang.

De verwachting is dat uw kind leert drinken aan de borst of uit de fles en dat de resterende voeding hierna per sonde wordt gegeven. Uw kind zal steeds meer borst- of flesvoeding gaan drinken en minder sondevoeding nodig hebben. Het PREVOS-team begeleidt u hierbij.

Sondevoeding thuis

Waarom thuis sondevoeding geven?

Naar huis met sondevoeding

Het proces van leren drinken kan enkele weken tot maanden duren. Dit hangt af van de oorzaak van het nog niet zelf kunnen drinken. Het kind krijgt de ruimte om in eigen tempo te leren drinken. Om te zorgen dat er voor het gezin een normale situatie ontstaat, is het mogelijk om een kind met sondevoeding naar huis te laten gaan.

Totdat het kind volledig zelfstandig kan drinken, blijft u sondevoeding geven. Het PREVOS-team zal u en uw kind begeleiden tijdens deze periode. Het PREVOS-team bestaat uit verpleegkundigen werkzaam op de afdeling Neonatologie.

Wat zijn de voordelen

Het thuis voortzetten van de zorg aan uw kind voor het zelf leren drinken en het geven van sondevoeding, heeft een aantal voordelen:

- Thuis is het kind in een vertrouwde omgeving, waar het kind zich beter kan ontwikkelen en een band kan opbouwen met de ouders.
- Er ontstaat een normale situatie. Een lange ziekenhuisopname kan een zware belasting zijn voor het kind, de ouders en broertjes of zusjes.
- Doordat u thuis bent met uw kind, leert u het ritme van uw kind beter en sneller herkennen, wat kan bijdragen aan een betere zorgervaring.
- U krijgt de juiste begeleiding bij de borstvoeding, waardoor het geven borstvoeding een prettige ervaring voor u zal zijn. Borstvoeding is belangrijk voor de algemene afweer, vooral bij pre- en dysmature kinderen, omdat hun afweersysteem nog niet volledig ontwikkeld is.
- Als u vaker zelf voedt en de zorg thuis voortzet, kunt u beter reageren op de behoeften van uw kind. Vooral omdat het drinken van voeding voor te vroeg geboren kinderen nog veel energie kan kosten.

- Het kind heeft minder kans op infecties als het zich in een vertrouwde, schone thuisomgeving bevindt.

Kortom, door het verplaatsen van de zorg naar thuis kunnen ouders een actievere rol spelen in de zorg voor hun kind, wordt de ontwikkeling van het kind gestimuleerd en wordt de belasting van een langdurige ziekenhuisopname verminderd. Het ziekenhuis blijft echter medisch eindverantwoordelijk totdat het kind zelfstandig kan drinken.

Wanneer kan uw kind naar huis?

Waar moet aan worden voldaan?

Het PREVOS-team bepaalt of uw kind in aanmerking komt voor vervroegd ontslag met sondevoeding. Voorwaarden zijn:

- Uw kind heeft geen bewakingsapparatuur meer nodig;
- Uw kind heeft geen couveusezorg meer nodig;
- Uw kind krijgt maximaal acht voedingen per dag;
- U bent in staat om zonder direct contact van de hulpverleners in het ziekenhuis uw kind te observeren, te verzorgen en goed te handelen bij onverwachte gebeurtenissen.

Wat gaat u allemaal leren?

Van de afdelingsverpleegkundige die voor uw kind zorgt, krijgt u mondelinge en schriftelijke informatie over het leren drinken en het thuis sondevoeding geven. Zij informeert u over de handelingen die u thuis gaat uitvoeren. Deze handelingen gaan we u op de afdeling leren.

U geeft uw kind thuis de volledige verzorging die uw kind nodig heeft. Dit kunt u al oefenen op de afdeling, door in het ziekenhuis te blijven slapen bij uw kind en 24 uur de gehele zorg zelfstandig te doen. Dus zonder ondersteuning van de afdelingsverpleegkundigen.

U kunt uw kind mee naar huis nemen als u de volgende handelingen zelfstandig kunt uitvoeren.

- (Zuigelingen)voeding klaarmaken;
- Controleren of de sonde goed in de maag ligt;
- Bij problemen de sonde verwijderen;
- Voeding via een 20 of 50 ml spuit toedienen;
- Mond- en neusgebied van uw kind verzorgen;
- Weten wat te doen bij problemen;
- Weten wanneer u hulp moet inschakelen.

De voorbereidingsperiode eindigt als u aangeeft dat u voldoende vertrouwd bent met de verzorging van uw kind en als u voldoende kennis heeft van alles wat er komt kijken bij het geven van sondevoeding.

Begeleiding en controles

Hoe gaan we u thuis begeleiden?

De PREVOS-verpleegkundige

De PREVOS-verpleegkundige belt u 1 of 2 keer per week om met u te bespreken hoe het gaat. We willen de conditie, groei en het leren drinken van uw kind goed in de gaten houden. U kunt uw vragen stellen en zij kan u adviseren over bepaalde handelingen of situaties. Als het nodig is, overlegt zij met de kinderarts of verpleegkundig specialist. Het kan zijn dat we u vragen met uw kind naar het ziekenhuis te komen.

De PREVOS-verpleegkundige is bereikbaar via e-mail prevos@jbz.nl. Kan uw vraag niet wachten, dan is altijd de afdelingsverpleegkundige bereikbaar.

Zo lang uw kind sondevoeding krijgt, mag u dag en nacht naar het ziekenhuis bellen voor advies. Het ziekenhuis blijft medisch

eindverantwoordelijk voor uw kind, totdat hij of zij alle voedingen zelfstandig kan drinken en er geen sonde meer nodig is.

Afdelingsverpleegkundige

De afdelingsverpleegkundige is verantwoordelijk voor de zorg tijdens de opname in het ziekenhuis en bereidt u voor op ontslag. Tijdens de sondevoedingsperiode thuis is er altijd een afdelingsverpleegkundige 24 uur per dag telefonisch bereikbaar via (073) 553 31 37. Zij inventariseert en rapporteert uw problemen en neemt zo nodig contact op met de verpleegkundig specialist, kinderarts of PREVOS verpleegkundige.

Logopediste

Als de logopedist bij de zorg voor uw kind betrokken is in het ziekenhuis, zal zijn of haar advies worden meegenomen in de beslissing of uw kind naar huis kan met sondevoeding. Vanuit het ziekenhuis wordt er een logopedist gezocht bij u in de buurt, die u thuis gaat begeleiden. Hij of zij is op de hoogte van het gegeven advies en past dit toe in de thuissituatie. Deze logopedist komt bij u thuis op bezoek om de drinktechniek van uw kind te bekijken en u hier advies over te geven. Ook houdt hij of zij het zorgteam van het ziekenhuis op de hoogte van de voortgang van uw kind.

Thuiszorg

De sonde wordt, over het algemeen, één keer per zes weken vervangen. Het inbrengen van een nieuwe sonde doet u niet zelf.

Het specialistisch team neemt contact met u op om kennis met u te maken en om uit te leggen hoe het team bereikbaar is.

Wanneer de sonde niet meer goed zit of als uw kind de sonde er zelf heeft uitgetrokken, kunt u het specialistisch team van de thuiszorg bellen. Zij komen bij u thuis een nieuwe sonde bij uw kind inbrengen. Als dit in de nacht gebeurt, wordt de volgende dag een nieuwe sonde ingebracht.

Zij brengen de sonde in, in het andere neusgat, om irritatie te voorkomen. Na het inbrengen van de sonde controleren zij ook of de sonde in de maag ligt.

Controle op de polikliniek

Uw kind heeft regelmatig afspraken voor controle op de polikliniek met de kinderarts of de verpleegkundig specialist. Een verpleegkundig specialist is een verpleegkundige die medisch is opgeleid in de kindergeneeskunde. Zij zullen vooral ingaan op het medische gedeelte van de sondevoeding. Er wordt gekeken naar het drinkgedrag van uw kind en hoe uw kind is gegroeid sinds de laatste controle. Het plan voor het leren drinken kan tijdens dit gesprek worden bijgesteld. Als het nodig is kunnen andere hulpverleners om advies worden gevraagd.

De kinderarts of de verpleegkundig specialist informeert uw huisarts als uw kind met sondevoeding naar huis gaat.

Kraamzorg of couveuse nazorg

Als u in aanmerking komt voor (uitgestelde) kraamzorg of couveusenazorg, biedt de kraamverzorgster u ondersteuning bij de dagelijkse verzorging van uw kind. Zij geeft geen sondevoeding, maar heeft vooral een begeleidende en adviserende rol. Dit kan in de thuissituatie erg waardevol zijn. Daarom adviseren wij u om bij uw zorgverzekeraar en verloskundige te vragen wat voor u de mogelijkheden zijn.

Overige zorgverleners

Welke andere zorgverleners komt u tegen?

Medisch Pedagogisch Zorgverlener (MPZ)

De medisch pedagogisch zorgverlener kijkt tijdens de ziekenhuisperiode mee hoe het gaat met de ontwikkeling van uw kind. Ook maakt zij een inschatting of uw kind de prikkels en nieuwe indrukken kan verwerken, die uw kind ervaart als hij of zij naar huis gaat. Zij bespreken met u hoe u thuis kunt omgaan met de ontwikkelingsgerichte zorg en hoe u deze kunt afstemmen op de behoefte van uw kind. Zij houden zo nodig met u contact als er extra begeleiding nodig is als uw kind thuis is.

Consultatiebureau

Als uw kind naar huis mag, wordt er telefonisch contact opgenomen door de afdelingsverpleegkundige met de jeugdverpleegkundige van het consultatiebureau. Zij krijgen zowel een mondelinge als schriftelijke overdracht, zodat zij goed op de hoogte zijn van uw situatie. De jeugdverpleegkundige zal bij uw thuiskomst contact met u opnemen voor een huisbezoek om kennis te maken.

Na het afsluiten van de sondevoedingsperiode neemt de JGZ-verpleegkundige de zorg over van de kinderthuiszorg en PREVOS-verpleegkundige. Vanaf dat moment zijn zij degene bij wie u terecht kunt met vragen of voor advies.

Maatschappelijk werk

Als u tijdens de ziekenhuisperiode begeleid wordt door een maatschappelijk werker, maakt zij met u afspraken over hoe deze begeleiding wordt voortgezet als uw kind thuis is.

Fysiotherapie

Als uw kind fysiotherapie krijgt in het ziekenhuis, bespreekt de fysiotherapeut met u hoe dit vervolgd zal worden. Deze afspraken worden zo veel mogelijk afgestemd op het poliklinisch spreekuur van kinderarts of verpleegkundig specialist. De afspraken in JBZ zijn altijd samen met de logopedist.

Lactatiekundige

De lactatiekundige (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/zorgverleners/lactatiekundigen>) helpt u met specifieke vragen en extra begeleiding rondom de borstvoeding. Als u tijdens de ziekenhuisperiode begeleid wordt door een lactatiekundige, maakt zij met u afspraken over hoe deze begeleiding wordt voortgezet als uw kind thuis is.

Sondevoeding en leren drinken

Waar moet u op letten?

Borstvoeding en flesvoeding

Borstvoeding

Als u borstvoeding geeft, is het belangrijk dat u reageert op de signalen van uw kind. Meldt uw kind zich te vroeg, dan is het niet erg (om) eens af te wijken van het schema, mits u twee à vier uur tussen de vorige voeding laat, in verband met spugen. Als uw kind zich meldt door te huilen, is dit al een late reactie. Uw kind begint vaak met het maken van kleine geluidjes, zoeken en zuigen op de handjes. Als u dit ziet, mag u uw kind pakken en aanleggen. Uw kind is op dat moment wakker en wil aan de borst, dus waarom zou u dan wachten? Juist deze wakkere momenten moeten goed gebruikt worden.

Flesvoeding

Als uw kind moet leren drinken, is het belangrijk dat uw kind wel de benodigde voeding per dag krijgt, verdeeld over zeven of acht porties. Het ophogen van de flesvoeding zal gaan volgens opdracht van de kinderarts, die dit vóór ontslag met u afspreekt. Vaak zal dit met 5cc per week zijn.

Medicijnen of vitamines toedienen

Als uw kind sondevoeding krijgt, kan het nodig zijn dat uw kind medicijnen gebruikt. Vaak zijn dit vitamines of ijzerpreparaten. U krijgt van de afdelingsverpleegkundige instructies hoe u die medicijnen het beste kunt toedienen.

Mond- en neusverzorging

Als uw kind een sonde in het neusgat heeft, ontstaat er meer snot, zoals ook bij een verkoudheid gebeurt. Het neusslijmvlies wordt geprikkeld door de sonde, waardoor er extra slijm wordt aangemaakt. Als het neusje hierdoor verstopt raakt, beperkt dit de ademhaling waardoor uw kind minder gemakkelijk kan drinken. Met een schoon gaasje en water kunt u dit slijm verwijderen.

Ook kan dit met fysiologisch zout: hierbij spoelt u met een 2 ml-spuitje een halve ml in elk neusgat, waardoor het slijm makkelijk oplost en uw kind dit er zelf uit kan gaan niezen of doorslikt.

Als uw kind nog niet zelf drinkt, is het belangrijk om het mondgebied schoon te maken met een gaasje en water of moedermelk. Controleer het mondgebied op witte, niet weg te vegen plekjes of puntjes. Zie voor meer informatie ook hieronder.

Sondevoeding geven

Als uw kind thuis sondevoeding krijgt, is het belangrijk dat u op de hoogte bent van problemen die zich kunnen voordoen. Uit de praktijk blijkt dat deze problemen niet vaak voor komen. Het is wel belangrijk dat u weet hoe u problemen herkent en wat u kunt doen.

Wat heeft u nodig?

- 20 of 50 ml spuit;
- Moedermelk of zuigelingenvoeding.

Voorbereiding

- Was uw handen;
- Zet de benodigde spullen klaar binnen handbereik;
- Verwarm de voeding;
- Zorg voor een rustige omgeving;
- Neem de tijd en voorkom afleiding tijdens de handeling;
- Controleer en verzorg zo nodig het neus- en mondgebied.

Uitvoering

- Controleer of de sonde nog goed is afgeplakt. Plak zo nodig de sonde met een extra pleister vast;
- Controleer de positie van de maagsonde door te controleren of het markeerpunt nog klopt. Klopt dit niet, geef dan geen sondevoeding en bel het specialistisch thuiszorgteam.
- Neem uw kind eventueel op schoot.
- Koppel de 20 of 50 ml spuit, zonder stamper aan op de maagsonde;

- Vul de spuit met de (resterende) voeding;
- Geef minimale druk met de stamper aan de bovenkant van de spuit;
- Controleer of de voeding inloopt. Geef zo nodig nogmaals minimale druk met de stamper van de spuit wanneer de voeding niet vanzelf loopt.
- Blijf bij uw kind terwijl de voeding inloopt.
- Koppel de spuit af na de gegeven voeding en vul de spuit met 1 ml lucht.
- Koppel de spuit opnieuw aan en spuit door met 1 ml lucht, zodat er geen voeding achterblijft in de sonde.
- Sluit de sonde af en spoel de gebruikte spuit om onder de kraan en laat afzonderlijk van elkaar drogen.

Aandachtspunten

- Gebruik elke 24 uur nieuwe spuiten;
- Zit de sonde niet meer goed of heeft uw kind de sonde verwijderd, neem dan contact op met het specialistisch team van de thuiszorg;
- Is de sonde 's nachts verwijderd, maar drinkt uw kind al grote hoeveelheden zelf (richtlijn is minimaal de helft) en is hij tevreden met de zelf gedronken hoeveelheid voeding, dan mag u wachten tot de volgende werkdag om contact op te nemen met de thuiszorg. Het is wel mogelijk dat uw kind zich wel eerder zal melden voor de volgende voeding.

Sonde verwijderen

Zorg ervoor dat tijdens het verwijderen van de sonde de dop er goed op zit of dat deze goed is dichtgeknepen, zodat er – als de sonde verwijderd wordt – geen voeding in de longen kan komen.

Wat heeft u nodig?

- Removerdoekje voor het verwijderen van de pleister;
- Schone gazen.

Uitvoering

- Pleisters losmaken met removerdoekje;
- De sonde dichtknijpen of dopje erop doen en in een vlotte beweging terugtrekken;
- De sonde weggooiden in de afvalcontainer;
- De neus schoonmaken, door snot en slijm te verwijderen.

Mogelijke problemen bij sondevoeding

Welke problemen kunt u tegenkomen?

Als uw kind thuis sondevoeding krijgt, is het belangrijk dat u op de hoogte bent van mogelijke problemen.

Bij het toedienen van de sondevoeding kunt u te maken krijgen met de volgende problemen:

- De sonde is eruit;
- Spugen tijdens sondevoeding;
- Er zijn witte puntjes op tong of wangslimvlies (spruw);
- Het inlopen van de voeding stagneert.

Sonde is eruit

Het kan voorkomen dat uw kind de sonde zelf verwijdert of dat om een andere reden de sonde niet meer goed zit. Als dit gebeurt,

kunt u contact opnemen met kinderverpleegkundige van de thuiszorg. Het specialistisch team, dat goed op de hoogte is van uw situatie en beschikt over de gegevens van uw kind, is 24 uur per dag bereikbaar en kunnen overdag of in de avonden een nieuwe sonde inbrengen bij uw kind.

Spugen tijdens sondevoeding

Als uw kind gaat spugen tijdens het toedienen van de sondevoeding handelt u als volgt:

- Toediening van de sondevoeding stoppen;
- Uw kind rechtop houden of op de zij leggen, totdat hij of zij rustig is;
- Sonde opnieuw controleren;
- Eventueel de rest van de voeding geven.

Witte puntjes op tong of wangslimvlies

Als uw kind, vóór de voeding, witte puntjes op de tong of het wangslimvlies krijgt die niet weg te vegen zijn met een nat gaasje, kan dit duiden op een schimmelinfectie: spruw. In overleg met de (huis)arts kan uw kind hiervoor medicijnen krijgen. Lees meer over spruw op [Thuisarts.nl](https://www.thuisarts.nl) (<https://www.thuisarts.nl/spruw>).

De voeding loopt niet (goed) door

Als de voeding niet goed door loopt, kan er een verstopping in de sonde zitten. Dit kan verschillende oorzaken hebben. Er kan bijvoorbeeld aangekoekte voeding in de sonde zitten. De sonde zal dan doorgespoeld moeten worden. Dit doet u met een 10 ml spuit gevuld met lucht. Hierdoor kan er druk gezet worden op de voedingssonde. Wel is het belangrijk om de toegediende lucht, als de verstopping is opgeheven, weer te verwijderen.

Het is ook mogelijk dat er een knik in de sonde zit die u kunt zien. Probeer deze knik eruit te krijgen. Soms kan de sonde in de maag geknikt liggen. Het kan dan helpen om uw kind van houding te laten veranderen. Lukt het niet om de verstopping te verhelpen, bel dan de kinderverpleegkundige van de thuiszorg.

Vragen

Met wie neemt u contact op?

Als u vragen heeft, kunt u gebruik maken van de volgende mogelijkheden:

- U neemt contact op met de kinderverpleegkundige van het specialistisch team van de **thuiszorg**. Dit team is goed op de hoogte van uw situatie en beschikt over de gegevens van uw kind. Zij zijn 24 uur per dag bereikbaar en kunnen overdag of in de avonden een nieuwe sonde inbrengen bij uw kind.
- U kunt contact opnemen met de **prevos-verpleegkundige** die u vanuit het ziekenhuis thuis begeleidt, via het e-mailadres prevos@jbz.nl. Als het nodig is overlegt ze met de kinderarts of verpleegkundig specialist. Zij beantwoordt uw e-mail of neemt telefonisch contact met u op.
- Als uw vraag niet kan wachten, is de **afdelingsverpleegkundige** 24 uur per dag telefonisch bereikbaar op telefoonnummer (073) 553 31 37.

De Prevosverpleegkundige of de afdelingsverpleegkundige kunnen overleggen met de verpleegkundig specialist of kinderarts. Het kan zijn dat zij u bij bepaalde problemen vragen met uw kind naar het ziekenhuis te komen.

Praktische tips

Opleidingsziekenhuis

In het JBZ leiden we verpleegkundigen, coassistenten, artsen en andere zorgverleners op. Dit betekent dat bij uw afspraak soms meerdere zorgverleners aanwezig zijn. En het kan zijn dat u onderzocht of behandeld wordt door een zorgverlener in opleiding (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/opleidingsziekenhuis-met-wie-heeft-u-een-afspraak>). Deze zorgverlener werkt altijd onder supervisie van een gekwalificeerde zorgverlener.

Gegevens delen

Wilt u dat zorgverleners buiten het Jeroen Bosch Ziekenhuis uw medische gegevens kunnen inzien? Dan moet u het JBZ toestemming geven (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/gegevens-delen>) om uw gegevens beschikbaar te stellen.

MijnJBZ voor kinderen

Kinderen onder de 12 jaar en hun ouders kunnen niet inloggen in het dossier van het kind in MijnJBZ (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/wie-kan-mijnjbz-gebruiken>). Wilt u informatie in het dossier inzien? Dan kunt u mogelijk een machtiging voor uw kind aanvragen. Kijk voor de actuele informatie op www.mijnjbz.nl/machtiging (<https://www.mijnjbz.nl/machtiging>).

Bekijk de zorgverzekering van uw kind

Controleer zelf vóór een afspraak in het JBZ of de zorg voor uw kind wordt vergoed:

- Bekijk hier (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/tarieven>) met welke zorgverzekeraars het JBZ een contract heeft.
- Het hangt ook af van uw polis of uw zorgverzekeraar alle zorg volledig vergoedt.
- Voor kinderen tot 18 jaar hoeft geen eigen risico betaald te worden. **Let op!** *Bijvoorbeeld bij bepaalde medicijnen, betaalt u wel een wettelijke eigen bijdrage. Dit is iets anders dan het eigen risico.*

Betrokken afdelingen

Couveuseafdeling (<https://www.jeroenboschziekenhuis.nl/afdelingen/couveuseafdeling>)

Code KIN-206